

Tehniline kirjeldus

Raviarsti ja töötervishoiuarstide vahelise koostöö väljaarendamine pikaajalisel haiguslehel olevate inimeste töövõimetus ennetuse protsessis

1. Taust

Varasemast uuringust ja teiste riikide kogemustest on selgunud, et pikaajalise ajutise töövõimetus (ATV) ajal on töötamise jätkamise võimaldamisel valdavalt positiivne mõju ja seda olenemata inimese haigusest. Adekvaatse ravi foonil aitab see edasi lükata või vältida püsiva töövõimetus (PTV) teket ja lühendada ATV-e pikkust. Pikaajalisel haiguslehel olijale kohandatud tingimustes (osalise ajaga või kergemates tööülesannetes) töötamise võimaldamisel, on lisaks toimetulekuraskustesse sattumise ja töötuse ennetamisele ja sissetuleku tagamisele oluline roll ka inimeste vaimse ja füüsilise tervise hoidmisel ning edendamisel.¹

ATV ja PTV praegu kehtiva korralduse kesksete probleemidena võib välja tuua, et pikaajalise haiguslehe ajal:

- 1) on keelatud töötada ja töist tulu saada;
- 2) ei pöörata piisavat tähelepanu vajadusele muuta töötingimused ja töökeskkond tervisega sobivateks ning protsessi ei kaasata töötervishoiuarste, samuti puudub osaliste vahel sujuv koostöö;
- 3) puudub ligipääs töövõimetus ja töötamise jätkamist toetavatele tööturuteenustele.

Seetõttu on Sotsiaalministeerium algatanud projekti, et luua toetussüsteem pikaajalisel haiguslehel olevate inimeste PTV ennetamiseks ja tööhõives püsimise toetamiseks.

Eesmärk on süsteem kasutusele võtta 1. aprillist 2024. Pikemas vaates on süsteemile oodatav tulemus, et pidurdunud on pikaajalise haiguse tõttu tööhõivest väljalangemine ja töörealiste inimeste seas püsiva töövõimekaoga inimeste arvu kasv. Mõju on plaanis hinnata süsteemi kasutuselevõttust pärast 3 aasta möödumist.

Süsteemi väljaarendamiseks ja teenuste osutamiseks vajalikke tegevusi rahastatakse perioodi 2014–2020 ESF-i meetme 3.1 „Töövõime toetamise skeemi loomine ja juurutamine“ ja selle alusel toetuse andmise tingimuste „Töövõime süsteemi toetavad tegevused“ ning perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika vahenditest. Rahastusprogrammi muutumisel teavitab hankija pakkujat, kes arvestab sellest hetkest edaspidi lepingu täitmisel muutunud nõuetega. Pooltel tuleb kinni pidada uue rahastamise allika poolt seatud nõuetest.

2. Probleemi või olukorra kirjeldus

Kehtivas süsteemis ei ole võrdselt kõigil töötajatel võimalust ajutise töövõimetus (ATV) perioodil osalise ajaga või kergemates ülesannetes töötamist jätkata. Selle võimaluse loomisel vajab väljaarendamist raviarsti ja töötervishoiuarsti vaheline koostöö ja andmevahetus, mis annab arstidele ja tööandjatele haigestumise varajasemas staadiumis otsustamiseks ja

¹ Sotsiaalministeerium. 2021. Püsiva töövõimekaotuse väljakujunemise ennetamiseks pikaajalise ajutise töövõimetusga inimeste tööhõives püsimise toetamise meetme väljatöötamise analüüs. <https://sm.ee/media/2457/download>

tegevusteks vajalikku infot, et hoida töötajal ära hilisemat suuremat tervisekahju ja tööhõivest väljalangemist.

ATV korralduse üheks probleemiks on, et pikaajalisel haiguslehel oleval inimesel ei pöörata tähelepanu tema töötingimuste ja töökeskkonna muutmisvajadustele tervisega sobivateks ning protsessi ei kaasata töötervishoiuarste.

Probleemi lahendamiseks on plaanis järgmised peamised muudatused, millest pakkumuses tuleb lähtuda:

- 1) võimaldatakse kõikidele töötavatele inimestele haiguslehe ajal töötamise jätkamist poole koormusega ja/või varasemast erinevate/kergemate tööülesannetega pärast 60 haiguspäeva, kui raviarsti hinnangul on inimese terviseseisundist lähtuvalt sh vajadusel koos kohandustega (töökeskkonna kohandused ja töövõimet toetavad või muud vajalikud teenused) see võimalik/soovitav;
- 2) kohandused/sobivad töötamise tingimused lisab raviarst haiguslehele, seejuures luuakse raviarstile **võimalus vajadusel konsulteerida töötervishoiuarstiga**. Kaalutakse ka võimalust, et kui raviarst seda vajalikuks peab, siis töötervishoiuarst võib haiguslehe pikendamise/järglehtede väljastamise protsessi lülitada või selle üle võtta.
- 3) eelistatud on lahendus, kus raviarstil tekib võimalus konsulteerida töötervishoiuarstiga, kellel on otsene seos ettevõttega, kus töötaja töötab ning seega ülevaade konkreetsetest töötingimustest. Raviarstid/perearstid ei pruugi kõikide asjaoludega kursis olla, sest praktika näitab, et töötajad tihti ise ei tunne kõiki oma töökeskkonna ohutegureid või ei mäleta. Patsiendi töökohale töötervishoiu partnerlusteenust osutanud töötervishoiuarst seevastu on pädev hindama, kuidas töökeskkonna ohutegurid ja töö iseloom konkreetse inimese tervist mõjutavad ning millistes tingimustes tööd teha tohib.
- 4) kui tööandjal on võimalik töötajat rakendada ajutiselt osalise koormusega või kergemates tööülesannetes, siis lepib ta selles töötajaga kokku ning lisab haiguslehele kohandatud tingimustes/kergemates tööülesannetes töötamise jätkamise kuupäeva. Muudatuste elluviimisel tekkivate küsimuste korral saab tööandja konsulteerida enda lepingulise töötervishoiu teenuse osutajaga või kui lepinguline töötervishoiuteenuse osutaja puudub, siis haiguslehele töötamise jätkamise tingimused kirjeldanud raviarsti või töötervishoiuarstiga.

3. Tellimuse sisu, eesmärgid ja ajakava

Tellimuse sisu ja eesmärgid on jagatud kahte etappi (täpsem ajakava punktis 3.3.):

3.1. Esimene etapp (jaanuar 2023 – juuni 2023): Töötervishoiuarstide, raviarstide ja tööandjate koostööprotsessi kirjeldamine ja kokkulepped ning juhendmaterjalide koostamine, mis võimaldavad süsteemi osapooltele (arstid, tööandjad, töötukassa) vajalikud andmed ja sujuva koostöö. Tegevuse tulemusel on Eesti Töötervishoiuarstide Selts (ETTAS) vastavalt tegevuste ajakavale koostanud ja SoM-ile üle andnud:

- 3.1.1. Sisendid (kirjalikult taasesitatavas vormis) töötervishoiuarsti konsultatsiooni saatekirja lahendusse, haiguslehele töötamise jätkamise tingimuste märkimiseks ja töötamise jätkamiseks teenuste osutamiseks ning seadusemuudatuste eelnõusse;
- 3.1.2. juhendmaterjalid (Wordi formaadis) põhiprintsiipidega raviarstile ja töötervishoiuarstidele selle kohta, millistele tööga seotud asjaoludele (töökeskkond, töötingimused sh teenuste vajadus) ja millistel juhtudel tuleks patsiendi pikaajalise haiguslehe ajal töötamise jätkamise korral tähelepanu pöörata ning kuidas seda kirjeldada.

Esimese etapi tööde üleandmis-vastuvõtmise akt esitatakse hankija poolt peale seda (tellija tasub pakkumuses toodud töö hinna I etapi tegevustele).

3.2. Teine etapp (aprill 2023 – veebruar 2024): Koolituseks materjalide koostamine ja koolituste läbiviimine põhiprintsiipide ja töötervishoiuarsti konsultatsiooni eesmärkide tutvustamiseks. Tegevuse tulemusel on ETTAS vastavalt tegevuste ajakavale:

- 3.2.1. koostatud ja SoM-ile üleantud koolitusvideo (mahuga 15–30 min) ja loengumaterjalid (PowerPoint formaadis);
- 3.2.2. läbi viinud koolitused mahuga vähemalt 4 tundi raviarstidele 4 regioonis (nt Tallinn, Tartu, Jõhvi, Pärnu) ja koolituse mahuga vähemalt 3 tundi töötervishoiuarstidele. SoM vastutab koolitusteks vajaliku korralduse eest (registreerumine, kutsed, ruumid ja toitlustus osalejatele). Koolitused tuleb korraldada keskkonnasõbralikult ja vähima ökoloogilise jalajäljega. Koolituse täpsed kuupäevad lepitakse tellijaga kokku töö käigus.

Teise etapi tööde üleandmis-vastuvõtmise akt esitatakse hankija poolt peale seda (tellija tasub pakkumuses toodud töö hinna II etapi tegevustele).

3.3. Tegevuste ajakava:

Nr	Tegevused	Tegevuse lühikirjeldus	Oodatav tulemus	Algus	Lõpp	Vastutaja
1	Süsteemi kasutuselevõtmiseks vajalike eelnõude koostamine	2022. a EIS-i kooskõlastusringi läbinud seaduseelnõu väljatöötamise kavatsuse alusel koostatakse eelnõud ja nende mõjuanalüüs (eelnou seletuskiri)	Eelnõu on esitatud EIS-i	02.01.23	30.04.23	SoM
2	Eelnõude EIS-i kooskõlastuse läbimine	Eelnõu kooskõlastusringil saadud tagasisidega töötamine ja eelnõu ja seletuskirja täiendamine	Eelnõu on VV istungi läbinud	01.05.23	30.11.23	SoM
3	Süsteemi kasutuselevõtmiseks vajalikud IT arendused on töös	TEHIK-u 2022 tellitud IT arenduste analüüsist johtuvad jm arendustegevused, mis on süsteemi rakendamiseks vajalikud, vastavalt kokkulepitud ajakavale kõigi osaliste (haigekassa, raviasutused, TEHIK, töötukassa, tööinspeksioon jne) poolt realiseerimine	Süsteemi kasutuselevõtuks vajalikud IT arendused ja andmevahetused on realiseeritud ja tagatud süsteemi kasutuselevõtt 1.04.2024.	01.05.23	31.03.24	TEHIK
4	Töötervishoiuarsti kaasamise ja koostöö põhimõtete kokkulepped	Töötervishoiuarstide, raviarstide ja tööandjate koostööprotsessi kirjeldamine.	Eesti Töötervishoiuarstide Seltsilt (ETTAS) sisendid konsultatsiooni saatekirja lahendus, haiguslehele töötamise jätkamise tingimuste märkimiseks sh töötamise jätkamiseks teenuste osutamiseks ning eelnõusse on antud.	02.01.23	31.03.23	ETAS
5	Juhendmaterjalide koostamine	ETTAS-i poolt juhendmaterjalide koostamine	Koostatud on põhiprintsiibid raviarstile ja töötervishoiuarstidele selle kohta, millistele tööga seotud asjaoludele (töökeskond, töötingimused sh teenuste vajadus) ja millistel juhtudel tuleks patsiendi pikaajalise haiguslehe ajal töötamise jätkamise korral tähelepanu pöörata ning kuidas seda kirjeldada.	01.04.23	30.06.23	ETAS

Nr	Tegevused	Tegevuse lühikirjeldus	Oodatav tulemus	Algus	Lõpp	Vastutaja
6	Koolituseks materjalide koostamine ja koolituste läbiviimine	ETTAS-i poolt koolituseks materjalide koostamine ja koolituste läbiviimine	Koolitusvideo ja loengumaterjalide, esitluste koostamine põhiprintsiipide ja töötervishoiuarsti konsultatsiooni eesmärkide tutvustamiseks. Koolituste läbiviimine koostöös SoMiga raviarstidele, töötervishoiuarstidele 4 regioonis (nt Tallinn, Tartu, Jõhvi, Pärnu).	01.09.23	28.02.24	ETAS
7	Muudatuste kommuniqueerimine	Kommunikatsiooniplaani koostamine, infomaterjalide ja ürituste ettevalmistamine	Koostatud on kommunikatsiooniplaan ning infopäevad ja teavitustegevused on vastavalt plaanile läbiviidud	01.09.23	30.03.24	SoM

4. Nõuded lepingupartnerile

Pakkujal on laialdased teadmised ja kogemused EV töötervishoiu sh tööst põhjustatud haiguste, töökeskkonna parendamise ning ennetus- ja ravitöö meetodikate arengukontseptsioonide väljatöötamises ja edendamises ning juhendmaterjalide ja täiendkoolituste läbiviimisel töötervishoiuarstidele ja raviarstidele. Samuti on aktiivselt võtnud osa töötajate töökeskkonda ja töötajate tervisekaitset hõlmavate seaduste ja juhendmaterjalide väljatöötamisel.

5. Pakkumuses tuleb esitada:

1. Tööde maksumus I etapi ja II etapi kohta ja kokku km-ta.
2. Kirjeldus tööde eesmärgist ja sisust, lähtudes tehnilises kirjelduses toodud tingimustest.
3. Tööde läbiviimise aja- ja tegevuskava.
4. Vabas sõnastuses selgitus pakkuja vastavusest lepingupartnerile esitatud nõuetele.
5. Kui tööd viiakse läbi koostöös, siis tuleb selgitada ekspertide tööjaotust ning lisada CV-d ja vabas sõnastuses selgitused selle kohta, kuidas need tõestavad ülalnimetatud (vt nõuded lepingupartneritele) pädevuste ja kogemuste olemasolu.

6. Hanke eeldatav maksumus

Hanke eeldatav maksumus on kuni 15 000€ + km.

Lisa 1 Töövõtulepingu projektversioon

TÖÖVÕTULEPINGU NR ... ERITINGIMUSED

Eesti Vabariik, Sotsiaalministeeriumi kaudu, registrikood 70001952, asukoht Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn, keda esindab [ees- ja perekonnanimi] (edaspidi nimetatud „tellija“) ja

[**Jur.isiku või FIE ärinimi**], registrikood [number], asukoht [aadress], keda esindab [ees- ja perekonnanimi] (edaspidi nimetatud „töövõtja“),
edaspidi koos nimetatud „pooled“ ja eraldi „pool“,
sõlmisid käesoleva töövõtulepingu (edaspidi „leping“) alljärgnevas:

1. Lepingu objekt

Lepingu objektiks on töövõtja poolt raviarsti ja töötervishoiuarstide vahelise koostöö väljaarendamine pikaajalise haigusega inimeste töövõimetuse ennetuse protsessis (edaspidi „tööd“). Tööde täpsem kirjeldus on toodud tehnilises kirjelduses ja töövõtja (kuupäev) esitatud pakkumuses.

2. Tööde teostamise aeg ja tähtpäevad

Töövõtja kohustub teostama lepingu objektiks olevad tööd hiljemalt **30.03.2024**. Tööde teostamise täpsem ajakava on toodud tehnilises kirjelduses ja töövõtja (kuupäev) esitatud pakkumuses.

3. Lepingu hind

- 3.1. Lepingu alusel töövõtja poolt teostatavate tööde kogumaksumuseks on [**numbritega**] eurot koos käibemaksuga (edaspidi nimetatud „lepingu hind“).
- 3.2. Lepingu hind tasutakse tellija volitatud esindaja kinnitatud üleandmise-vastuvõtmise akti alusel esitatud arve alusel kahes osas
 - 3.2.1. esimene osamakse pärast tööde I etapi teostamist hiljemalt (kuupäev) summas (numbritega) eurot;
 - 3.2.2. teine osamakse pärast tööde II etapi teostamist hiljemalt (kuupäev) summas (numbritega) eurot.
- 3.3. Töövõtja esitab Tellijale arve e-arvena. E-arvet on võimalik saata e-arvete operaatori vahendusel. E-arve loetakse laekunuks selle operaatorile laekumise kuupäevast.

4. Erisätted

- 4.1. Töövõtja kohustub töö vormistamisel, esitlemisel, seminaride korraldamisel jm järgima Vabariigi Valitsuse 12. septembri 2014 määruses 146 „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse andmisest avalikkuse teavitamise, toetusest rahastatud objektide tähistamine ning Euroopa Liidu osalusele viitamise nõuded ja kord“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/116092014001>) nõutud sümbolikat.
- 4.2. Kui töövõtja ei täida lepingu punkti 4.1. nõuetekohaselt ja selle alusel teeb rakendusasutus toetuse vähendamise või tagasinõude otsuse, on tellijal õigus töövõtjalt tagasi nõuda mitteabikõlbulikud kulud tagasimakse nõude ulatuses.
- 4.3. Rahastusprogrammi muutumisel teavitab tellija sellest töövõtjat, kes arvestab sellest hetkest edaspidi lepingu täitmisel muutunud nõuetega. Pooltel tuleb kinni pidada uue rahastamise allika poolt seatud nõuetest. Pooled sõlmivad vajadusel lepingu muutmiseks lisa, milles on märgitud või viidatud rahastamise allika uutele lepingu täitmist oluliselt mõjutavatele nõuetele.

5. Volitatud esindajad

- 5.1. Tellija volitatud esindajaks lepingu täitmisega seotud küsimustes on Lii Pärg, tel 626 9278, e-post lii.parg@sm.ee, või teda asendav isik.
- 5.2. Töövõtja volitatud esindajaks lepingu täitmisega seotud küsimustes on [ees- ja perekonnanimi], tel [number], e-post [aadress].

6. Lepingu lisad

Lepingu juurde kuuluvad allkirjastamise hetkel lisadena alljärgnevad dokumendid:

- 6.1. Lisa 1 – Tehniline kirjeldus;

6.2. Lisa 2 – töövõtja (kuupäev) pakkumus

7. Muud sätted

- 7.1. Lepingu osaks on lisaks käesolevatele eritingimustele ja nende lisadele töövõtulepingute üldtingimused. Töövõtja kinnitab, et on üldtingimustega tutvunud paberkandjal või elektroonselt Sotsiaalministeeriumi kodulehel aadressil: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/sisekomm/toovotulepingu_uldtingimused.pdf. Pooled kinnitavad, et kõik üldtingimused on nende poolt eraldi läbi räägitud, need on mõistlikud ega saa seetõttu olla tühised.
- 7.2. Kui konkreetsest sättest ei tulene teisiti, tähendab mõiste „leping” lepingu eritingimusi ja üldtingimusi koos kõikide lisadega. Lepingu dokumentide prioriteetsus on järgmine: eritingimused (I), lepingu lisad (II) ja üldtingimused (III). Vastuolude korral lepingu dokumentide vahel prevaleerib prioriteetsem dokument. Lepingu sõlmimisega kaotavad kehtivuse kõik töövõtja hinnapakumises või muus sarnases dokumendis sisalduvad tingimused niivõrd, kui võrd need on vastuolus lepingu eritingimuste ja üldtingimustega.
- 7.3. Leping allkirjastatakse digitaalselt.

Tellijaja

Töövõtja

/allkirjastatud digitaalselt/

/allkirjastatud digitaalselt/

Tel: 626 9301
E-post: info@sm.ee

Tel: [number]
E-post: [aadress]